

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio VII. Utrùm mala cadant sub Providentiam Divinam ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

1. p. d. 1. sect. 8. num. 2. & alii. Probatur primò ex Clem. Rom. cit. *Ea*, ait, *que in mundo geruntur, per artificis providentiam sunt, etiam si minus ordinata videantur.* Secundo, quia quidquid est capax alicujus causalitatis, & aliunde divinæ Sapientiæ, & Bonitati non repugnat, procedit à Deo ut ab auctore; sed, excepta peccati turpitudine, omnia, etiam monstrosa, sunt capacia alicujus causalitatis, eo modo, quo fieri possunt; ergo omnia, etiam monstrosa sunt à Deo, ut ab auctore.

123. Dico 2. Monstra, etiam ea ratione, qua sunt monstra respectu suæ speciei, à qua deformantur, sunt à Deo volita, & ab illo sunt ut ab auctore. Probatur primò ex illo Ecclesiast. 11. *Bona, & mala, vita, & mors, paupertas, & honestas à Deo sunt.* Et Isai. 45. *Ego Dominus, & non est alter formans lucem, & creans tenebras, faciens pacem, & creans malum.* Et Amos. 3. *Si erit malum in civitate, quod Dominus non fecerit: ex quibus aliisque locis communiter colligunt Patres illud certissimum dogma: Deus vult, & causat omne malum, quod non est virtuti contrarium; sed non ita virtuti contraria sunt monstra prout sic; ergo &c.*

124. Probatur secundò, quia monstrum ex Arist. lib. 2. Phys. text. 82. & 4. de gener. animal. cap. 4. *Est effectus naturalis à sui agentis perfectione raro degenerans; sed Deus vult, & causat, ut talis effectus naturalis à sui agentis perfectione degeneret, & ut hæc degeneratio sit rara; ergo &c.*

125. Dico 3. Nullus effectus est monstrum respectu Dei, sed solius agentis creati. Probatur, quia ex proximè appositâ definitione monstri, nullus effectus naturalis potest degenerare à perfectione Dei, prout est agens talis effectus; siquidem semper, & necessariò adequatur illius propriæ ideæ, & volitioni producendi illum, consentiæque ad pulchritudinem universi, quam Deus intendit: ergo &c. Confirmatur ex supra dictis pro effectu casuali, & fortuito.

126. Difficultas 4. Utrum aliquis effectus sit contingens respectu Providentiæ divinæ? Negativè. Ita D. Thom. 1. p. q. 103. art. 7. & in 1. sent. dist. 43. q. 2. art. 1. ad 4. Durand. in 1. dist. 39. q. 3. num. 11. Albert. 1. p. q. 79. memb. 2. art. 1. Alexand. 1. p. q. 23. memb. 3. art. 4. ad 3. Caiet. Ferrar. lib. 1. contr. gent. cap. 67. col. 7. Bannez. 1. p. q. 14. art. 13. dub. ult. P. Molina 1. p. q. 14. art. 13. d. 10. P. Soar. in Met. d. 30. sect. 16. n. 43. quos citat, & sequitur P. Ruiz. 1. p. d. 1. sect. 9. à num. 12. Probatur 1. ex dictis de effectibus casualibus, licet enim multa contingant non sint casualia, quia intenduntur ab operante, ut intenditur victoria ab Imperatore, & lucrum à Mercatore, omne tamen contingens participat illam imperfectionem casus; sed hoc est præter scientiam certam, & intentionem infallibilis efficacæ, ejusque gubernationem; ergo nullus effectus est contingens respectu Dei.

127. Probatur secundò autoritate D. Thom. cit. Dicuntur, ait, aliqui effectus contingentes per comparationem ad proximas causas, qua in suis effectibus deficere possunt, non propter hoc, quod aliquid fieri possit extra totum ordinem gubernationis Divinæ, quia hoc ipsum quod aliquid contingit præter ordinem causæ proximæ, est ex aliqua causa subiecta gubernationi Divinæ; ergo &c.

128. Probatur tertio ratione, quia quidquid est contingens est futurum, & non præsens; siquidem contingentia solum sunt contingentia, quamdiu sunt futura: nam præterita jam necessariò existerunt; præsentia autem supposito quod sint præsentia, etiam necessariò sunt; sed respectu provi-

dentia divinæ nihil est futurum, sed omnia sunt præsentia; ergo respectu illius nihil est contingens.

Probatur quarto, quia nihil dicitur contingens respectu illius, ex quo necessariò infertur, ita ut illo existente, non possit non existere: sed ex divina Providentiâ necessariò infertur quilibet effectus contingens, ita ut existente providentiâ illius, non possit non existere ipse effectus; ergo nullus effectus est contingens respectu Providentiæ divinæ. Confirmatur, quia licet aliquid possit contingenter evenire respectu operantis ex intentione incerta, & fallibilis efficacæ, qualis est causa creata, non ita evenire potest respectu operantis ex intentione certa, & infallibilis efficacæ, qualis est causa Increata, nempe Deus; ergo &c.

SECTIO VII.

Virum mala cadant sub Providentiâ Divinam?

DVERTES primò quaestionem posse procedere, aut de malo culpæ, aut de malo poenæ; hic de malo culpæ, infra autem de malo poenæ dicendum. Secundo, malum culpæ, aut posse sumi formaliter, prout est malum culpabile, sive peccatum, & offensâ Dei: aut materialiter pro ipsis actionibus materialibus peccatorum, de quibus in præsentî sectione: Sit igitur.

Difficultas 1. Utrum quodlibet peccatum, etiam formaliter sumptum sub ratione peccati, & mali culpabilis, ac offensæ Dei, cadat sub Providentiâ Divinam? Affirmativè. Ita D. Thom. 1. q. 9. 22. art. 2. ad 5. & ad 2. & in 1. dist. 39. q. 2. art. 2. Et de Verit. q. 5. art. 4. Carthus. in 1. dist. 39. q. 2. col. 3. Durand. in 1. dist. 39. q. 3. art. 2. num. 10. Richard. in 1. dist. 39. art. 2. Argentini. ibid. art. 4. Aureol. in 1. dist. 40. art. 3. Ferrar. contr. gent. lib. 3. cap. 71. Caiet. hic art. 2. Alensis 1. p. q. 36. memb. 4. art. 1. P. Molin. 1. p. q. 22. art. 2. P. Vâsq. 1. p. q. 22. a. 2. in comment. P. Soar. lib. 3. de Attrib. cap. 10. n. 8. P. Tanner. 1. p. d. 3. q. 1. dub. 2. n. 10. P. Ruiz. 1. p. d. 2. sect. 1. n. 3. P. Praposit. 1. p. q. 22. art. 2. n. 8. P. Granad. 1. p. tract. 2. d. 1. n. 6. P. Compton. tom. 1. d. 37. sect. 3. n. 3. & alii.

Probatur primò ex Sacris Litteris 2. Reg. 16. Dominus præcepit Semei ut malediceret David. Et cap. 24. *Addidit furor Domini in israel contra israel, commovitq. David in eis, dicentem; vade, numera israel.* Et 3. Reg. 22. *Decipies, & prævalebis, vade, & fac ita.* Et Isai. 13. *Ecce ego suscitabo contra vos Medos, Et Habacuc. 1. Suscitabo Chaldeos gentem amar am.* Et Isai. 43. *Declinasti semitas nostras à via tua.* Et Isai. 63. *Quare errare nos fecisti de viis tuis, in duxisti cor nostrum, ne timeamus te?* Et Rom. 9. *An non habet potestatem signulus facere aliud vas in honorem, aliud in contumeliam?* Et Thessalon. 2. *Mittet eis Deus operationem erroris, ut credant mendacio.* Et Act. 2. *Hinc desinito consilio, & præscientiâ Dei traditum per manus iniquorum affligentes, interemistis.* Et cap. 4. *Conveniunt verè in civitate ista adversus Sanctum puerum tuum? E SUM, quem unxisti, Herodes, & Pilatus cum gentibus, & populis israel, facere, qua manus tua, & consilium tuum decreverunt fieri; sed ex his, & similibus locis satis clarè colligitur, hominum peccata referri ad divinum consilium, decretum, intentionem, causalitatem, imperium, impulsum, & motionem; ergo cum certissimum sit, Deum non esse peccatorum auctorem, dicendum*

dicendum est in prædictis locis solam eorum permissionem, & ordinationem ad meliora bona ex Providentia divina significari; ac proinde peccata etiam formaliter sumpta cadere sub Providentiam divinam.

133. Probatur secundò ex Sanctis Patribus D. Dionysii, de divin. nomin. cap. 4. *Quin etiam is, qui mali evaserunt, ad eorum vel privatum, vel communem usum providentia benigne utitur.* Et D. Clem. Alex. lib. 4. *Stromat. Non prohibere eos, qui afflictiones exercent, persuasum habere convenit, & ad bonum uti audacibus captis adversariorum.* Et lib. 1. *Stromat. Maximum esse Divina Providentia argumentum, non sinere, ut vitium inconducibile maneat, & inutile.* Et D. Cyril. Hierosol. *Catech. 8. O sapientissimam Providentiam, quæ malum etiam propositum in salutis occasionem convertit!* Et D. Basil. hom. 9. *Providentissimus rerum humanarum dispensator Deus utitur ad nostram exercitationem malignitatis demonis, quemadmodum Medicus viperæ veneno.* Et D. Damascen. lib. 2. *Fidei cap. 29. Providentia hæc quidem secundum acceptationem, hæc autem secundum permissionem. Secundum acceptationem sunt, quæ sine contraverſia bona sunt. Mala autem dicit permitti.* Et Origen. hom. 3. in Gen. *Multa sine Dei voluntate geruntur, nihil sine providentia.* Et D. Aug. in psal. 7. ad illud: *Et in eo paravit vasa mortis.* Propterea, ait, *Divina Providentia etiam ista dispositio tribuenda est; Non quia ipsa peccatores facit, sed quia ipsa ordinat, cum peccaverint.* Et sic etiam in psal. 9. & lib. de Prædest. Sanctior. cap. 16. Et lib. de Agone cap. 7. & lib. 3. de Trinit. cap. 4. & in Enchirid. cap. 100. & 107. & sæpè alibi. Et D. Greg. lib. 33. cap. 13. aliis 18. & 19. *Secreto ergo dispensationis ordine, unde scire permittitur iniquitas diaboli, inde pie perscitur benignitas Dei; sed ex his locis Sanctorum Patrum satis constat, peccata cadere sub Providentiam divinam; ergo &c.*

134. Probatur tertio ab exemplis: Primò, quia Deus præscivit ex Angelis, & hominibus multos esse damnandos; & tamen eos produxit. Secundò, quia præscivit ab usum libertatis futurum in peccatis; & tamen voluit libertatem hominis conservare; præceptum Adamo imponere, demonis tentationem, & Adami transgressionem permittit. Tertio, quia Judam in Apostolum, & Saulem in Regem elegit; & tamen sciebat hinc habituros occasionem peccandi. Quarto, quia præcognovit idolatriam, & gravissima peccata, quæ forent committenda; & tamen distulit Incarnationis remedium. Quintò Deus permittit peccata; non autem sic permitteret, nisi ex eis disponderet colligere majora bona. Sextò, quia ex peccatis Reprobatorum plarimas Deus utilitates colligit in prædestinatis: & tamen in his ex eorum peccatis colligit majorem compunctionem, humilitatem, gratitudinem, aliasque virtutes. Septimò, quia ex providentia fit, ut unum peccatum sit poena alterius, imò & sui ipsius: & quod ex permissione peccati mundus sit simpliciter perfectior, quàm esset, si nulla permitterentur peccata, ut infra dicemus; ergo &c.

135. Difficultas 2. Utrum ex præcedentibus testimoniis colligatur quod peccatum sub ratione formali peccati cadat sub Divinam providentiam? Affirmativè. Probatur primò, quia nomina *malitia, peccati, & similia*, quoties per aliquid additum non limitantur ad rationem materiale, significant rationem formalem; sed Sancti Patres, & Scholastici locis citatis, non solum non limitant, sed evidenter exprimunt bonos effectus, quos Deus colligit ex ipsa formali ratione peccati, qua-

lis est poenitentia, sui displicentia, humilitas, timor, & similes, qui essentialiter respiciunt peccata sub ratione formali; ergo &c.

136. Probatur secundò, quia martyrium essentialiter supponit peccatum tyranni, ut Deo, & religioni injuriosum: zelus, & justitia punitiva prælatorum malum culpæ, & offensæ Dei: & timor filialis, quem prædestinati majorem concipiunt ex ruinis reprobatorum etiam supponit essentialiter eorum peccata ut sunt offensæ Dei; ergo &c. Tertio, quia Sancti Patres loquuntur de peccatis, prout fiunt contra voluntatem Dei, & convertuntur, ut serviant divinæ voluntati; sed sunt contra voluntatem Dei, prout sunt peccata formaliter; ergo &c.

137. Difficultas 3. Utrum peccata sint à Deo provisa? Negant Aureol. in 1. dist. 40. art. 2. *P. Vasq. 1. p. q. 22. art. 2. n. 27. P. Præposit. 1. p. q. 22. art. 2. num. 9.* quatenus dicunt vocem illam *provisa* denotare, peccata esse effectus divinæ Providentiæ. At tamen *P. Ruiz. 1. p. d. 2. sect. 2. n. 3.* etiam si dicat melius esse hanc, & similes voces evitare, quatenus vulgari modo loquendi sonant causalitatem, ut fiant, non dubitat posse usurpari apud doctos. Probat, quia peccata eo modo, quo subjiciuntur providentiæ Divinæ, sunt ejus objecta, circa quæ versatur; sed quodlibet objectum potest denominari ab actu intellectus, & voluntatis, qui circa illud versatur; ergo &c. Confirmatur, quia peccata ex eo, quod sint objecta præscientiæ, & ordinationis divinæ, denominantur præscita, & ordinata; ergo etiam poterunt denominari provisa, quatenus sunt objecta providentiæ.

138. Difficultas 4. Qualiter Providentia divina attingat peccatorum malitiam, & se ipsam ab immunditia contineat? Cum Providentia divina, prout supra diximus, contineat varios actus intellectus, & voluntatis, de singulis sigillatim dicere oportebit.

139. Dico 1. Scientia speculativa, quæ continetur in Providentia divina, versatur circa peccata, penetrans in illis quidquid est cognoscibile, tam quoad veritates necessarias, quæ pertinent ad Scientiam Simplicis Intelligentiæ, quàm quoad veritates contingentes, quæ pertinent ad Scientiam visionis. Probatur primò ex sacris litteris Gen. 6. *Videns Deus, quod multa malitia hominum esset in terra.* Et psal. 68. *Deus, tu scis insipientiam meam, & peccata mea à te non sunt abscondita.* Et psal. 138. *Vide si via iniquitatis in me est.* Job. 11. *Ipsè novit hominum vanitatem, & videns impietatem nonne considerat?* Et Prov. 15. *In omni loco oculi Domini contemplantur bonos, & malos.* Et Ecclesiast. 23. *Delictorum meorum non recordabitur.* Et Amos 3. *Cognovi multa scelera vestra.*

140. Probatur secundò ex Sanctis Patribus D. Aug. lib. de Prædest. Sanctior. cap. 10. *Prædestinatione Deus ea præscit, quæ fuerat ipse facturus. Undè dictum est: Fecit, quæ futura sunt. Præscire autem potens est etiam, quæ ipse non facit, sicut quæcumque peccata.* Et D. Fulgent. lib. 1. ad Monim. cap. 24. *Deus omnia hominum opera, sive bona, sive mala præscivit, quia cum latere nihil potuit.* Et infra: *Præscivit enim voluntates hominum bonas, & malas; prædestinavit autem non malas, sed solas bonas.* Idem dicunt D. Hieron. in Isai. cap. 29. D. Greg. lib. 25. *Moral. cap. 3. & alii.*

141. Probatur tertio rationibus: Prima, quia cognoscere quamlibet veritatem est perfectio simpliciter simplex, ejusque ignorantia foret imperfectio; sed si Deus non cognosceret peccata, non cognosceret multas veritates, quæ de illis affirmantur, tam necessariæ, quàm contingentes, cujusmodi sunt:

sunt: Peccatum est contrarationem: Offendit Deum: est detestabile: dignum poenâ: hoc, aut illud de facto committitur: per poenitentiam deletur; puniunt, & similes; ergo &c.

142. Secunda, quia si Deus non cognosceret peccata, impossibiles forent plurimae partes providentiae divinae; neque enim posset Deus suos à peccatis praeservare, nec lapsis medelam adhibere, nec poenitentibus condonare, nec peccata permittere, nec judicare, nec punire; sed hæc non sunt dicenda; ergo &c.

143. Tertia, quia si Deus, prout sic non cognosceret peccata, non comprehenderet liberum arbitrium creatum; siquidem cognoscens quid posset efficere, non cognosceret in quo posset deficere, quod est peccare; sed hoc non est dicendum; ergo &c. Confirmatur primò, quia nisi peccata cognosceret, non solum non comprehenderet, sed neque imperfectè cognosceret nostram intellectionem, qua peccata concipimus. Secundò, quia nisi cognosceret vitium oppositum, tyranni malitiam, & peccatum, non cognosceret quàm honesta sit virtus, neque virtutem martyrii, & poenitentiae, quæ quidditative respiciunt peccata; sed hæc non sunt dicenda; ergo &c.

144. Dico 2. Scientia Dei practica diversis modis se habet circa malitiam peccatorum: Primò dicitur Deum non posse esse causam, & authorem illorum. Secundò quomodo possit concurrere ad eorum actiones materiales, quin ad eas determinet, sed integram relinquat voluntatem, ut ab illis possit se continere. Tertiò quomodo, & propter quos fines sit permitenda malitia ex illis actionibus necessariò consequens. Quartò quæ bona, & quomodo possint ex peccatis elici. Quintò quomodo peccatorum inordinatio revocari possit ad ordinem per supplicium, aut poenitentiam. Sextò quomodo voluntas creata possit peccatum committere; ex quibus constat, peccata esse materiam circa quam operatur providentia, illam tamen materiam non operari.

145. Dico 3. Peccatorum odium directè pertinet ad providentiam Dei, non minùs, quàm amor virtutum. Probatur primò, quia in voluntate creata, supposito amore boni contrarii, necessariò sequitur odium mali; ergo etiam in actu simplicissimo voluntatis divinae ex formalitate, quâ constituitur amor divinae Bonitatis, aut cujusvis honestatis creatæ, necessariò secundum rationem sequetur formalitas alia, quâ constituitur odium peccati. Confirmatur ex illo psal. 44. *Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem.* Et Isai. 61. *Ego Dominus diligens iudicium, & odio habens rapinam in holocausto;* ergo &c.

146. Probatur secundò, quia *odisse* est velle, ut non sint ea, quæ odio prosequimur, ut definit Arist. lib. 2. *Rhetor. cap. 4.* sed Deus vult, ut non sint peccata, neque peccatores, ut peccatores sunt, juxta illud psal. 103. *Deficiant peccatores à terra, & iniqui, ita ut non sint.* Et psal. 5. *Odisti omnes, qui operantur iniquitatem, perdes omnes, qui loquuntur mendacium;* ergo &c.

147. Dico 4. Positiva volitio ordinandi peccata continetur in quidditate Providentiae divinae circa illa. Probatur ex supra dictis à n. 139. quibus autem modis ordinari possit peccatum exposuit D. Bonav. in 1. dist. 46. q. 3. art. 1. dicens, peccatum non posse ordinari, quasi res susceptiva ordinis intrinseci, cum sit essentialiter inordinatio; posse tamen ordinari per extrinsecam sibi dispositionem, per quam destinatur, ut sit medium, aut dispositio ad

bonos effectus, quorum nonnulli supponunt essentialiter peccatum, prout supra diximus. Præcipua tamen peccatorum ordinatio fit, aut per poenitentiam, quæ destruantur, aut per supplicium, quo illis redditur debitum, & in sua sede collocantur. Utrum autem Providentia divina possit velle peccata: aut velle ut sint, vel fiant? Jam dicimus: Sit igitur.

SECTIO VIII.

Quid dicendum de volitione Providentiae Divinae circa peccata?

DIFFICULTAS I. Utrum Providentia Divina possit velle peccatum? Dico 1. Deus non potest peccare. Est de fide. Probatur primò ex Deuter. 32. *Deus fidelis, & absque ulla iniquitate.* Et psal. 144. *Sanctus in omnibus operibus suis.* Et 1. Joan. 3. *Peccatum in eo non est.* Et Rom. 3. *Nunquid iniquus est Deus?* absit. Et Rom. 9. *Nunquid iniquitas apud Deum?* absit. Et sæpe alibi.

Probatur secundò ratione, quia Deus est bonum incommutabile, & simpliciter necessarium; sed tale non esset, si posset peccare, posset enim fieri malus, & mutari; ergo &c. Confirmatur, quia peccatum est summum malum; ergo summè repugnat summo Bono.

Probatur tertio, quia ex illo 1. Joan. 3. ibi: *Qui natus est ex Deo, peccatum non facit, quoniam semen illius in eo manet, & non potest peccare, quoniam ex Deo natus est:* colligunt Doctores cum D. August. lib. 2. de peccator. merit. cap. 7. & lib. 1. de grat. Christi. cap. 21. neminem, ut ex charitate operatur, posse mortaliter, aut venialiter peccare; sed Deus est ipsa divinitas, & charitas per essentiam; ergo habet essentialiter repugnantiam cum peccato. Confirmatur primò, quia Deus est prima, & summa regula; sed ab hac deficeret, si posset peccare; ergo &c. Secundò, quia foret infelix, & poenâ dignus; ergo &c.

Dico 2. Deus non potest velle peccatum, neque per se, neque per accidens. Probatur primò Exod. 23. *Aversor impium:* id est in quantum impium, psal. 5. *Non Deus volens iniquitatem tu es.* Et psal. 44. *Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem.* Et Prov. 15. *Abominatio est Domino via impii.* Et Sapient. 14. *Odio sunt Deo impius, & impietas ejus.* Et Abacuc. 1. *Mundi sunt oculi tui, nè videant malum;* ergo &c.

Probatur secundò ratione, quia si Deus, sive per se, sive per accidens vellet peccatum, peccaret; siquidem ideò homo, & Angelus peccant, quia peccatum volunt, licet, per accidens ratione boni, cui peccatum conjungitur, nempe ob delectationem, propriam excellentiam, vindictam, & similia; sed Deus, ut diximus, non potest peccare; ergo &c. Confirmatur, quia quod non potest reddi honestum, non potest honestè, sed turpiter amari; atqui peccatum nulla ratione potest reddi honestum, utpotè consistens in volitione essentialiter turpi, quæ non potest fieri honesta; ergo nulla ratione potest à Deo amari honestè, sed turpiter, quod non est dicendum.

Probatur tertio, quia sicut omnis propositio negativa sumit veritatem ab affirmativa, & obiecto positivo, ita omnis impossibilitas, quæ est quoddam genus